

ВІСТНИК "О. Д. В. У."

МІСЯЧНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Організації Державного Відродження України
В АМЕРИЦІ.

ЦІНА 10 п.

Число 2-(5). Рік 2.

Лютий 1933.

ВИХОДИТЬ В НЬЮ ЙОРКУ, Н. Й.

По смерті Біласа, Данилишина і Товаришів.

Дня 23-го грудня, 1932 року вранці, майже в три тижні по цім як полягли в бою два бойовики, польський кат повішав на шибениці у Львові двох других молодих Українців — БІЛАСА І ДАНИЛИШИНА, а в два дні пізніше ціла польща — на превелику іронію — обходила річницю народин Христа. Цего, що майже два тисячі літ тому назад також повис з руки катів, за правду і свободу всього людства на світі. В два дні пізніше в польщі почався святочний коровод, в часі якого поляки шаліли з радости, що можуть весело празникувати святочну хвилю у своїй вільній державі. Горла польських тиранів — завойовників української землі, заливались трунками, йшли тоасти й похвальні промови на честь їх вождя, маршала Пілсудського, на честь могутності польської “імперії”. Всі гуляли на radoшах, що ось недавно польща ще раз “віднесла перемогу”, бо знова “перемогла” свого противника, який заколоче її спокійний розвиток на всіх, своїх і чужих землях, які вона посідає. Знова повісила двох молодих героїв, думаючи, що тим чином зломить духа і охоту у Українців до спротиву їй, до боротьби за самостійність.

Зато Українці на своїй власній землі завели жалобу. Двох із найкращих їх синів згинуло від польської кулі, двох других повішено на шибениці. Сумні були серця бойовиків, котрі страшили своїх найкращих товаришів і воїнів; сумні були, та зовсім не розбиті. Вони знали, що ця їх дорога і болюча жертва не пішла на марно. Знали, що смерть їх товаришів одним замахом посунула їх визвольну боротьбу далеко вперед та наблизила хвилю заглади ворога й зреалізування нашої цілі. Знали, що вість про їх смерть облетіла й заворушила весь світ, зelekтризувала українські маси, запалила їх до чину й ще раз ясно освітила останній етап шляху, яким машерують до перемоги і визволення.

А в українських масах ця сумна подія остаточно розвіяла всякі сумніви й непервности та переконала їх, що ці котрі тепер згинули, були якраз одними з тих, що становлять нашу підпольну армію і тримають дійсний боевий фронт цілого українського народу перед ворогом. Ма-

си вповні освідомили собі, що йти мусять рука в руку з цєю армією й стати сильною підвалиною української чинної визвольної боротьби.

Коли в 1922-му році Федак привітав Пілсудського у Львові револьверовою кулею в імени Українців, то чин цей здивував і поляків, а й самих Українців. Була це іскра, кинена горсткою тих, що не хотіли погодитися з окупацією нашої землі ворогом. Іскра, яка розпалила в народі огонь боротьби і, як ця північна зоря, зорієнтувала наше, тоді моральне розторощене суспільство та вказала йому напрям до визволення. Чин цей започаткував підпольну визвольну боротьбу.

Від часу Федака революційний рух розвивався на наших землях в підпіллі, проявлячись назовні у формах ріжнородної діяльності наших націоналістів. А українські маси ? — Їх щораз то глибше просякала націоналістична ідея, вони свідоміли, зростала в них ненависть до ворога й довіря до власних сил та хотіння боротьби за визволення. І нарід наш, поволи, почав щораз то сміліше ставати лицем до ворога. Не стямився ворог, як населення наше під польщею ствердло духово та збоятіло на акти польської ассимілізаційної тактики і на всякі переслідування. Страшна і кривава “пацифікація” в 1930-му році мала, після обчислень поляків, здрухотати Українців напрах. Та ба! — таке не сталося. Оказалося, що український нарід є вже так відпорним, що не тільки проти него нічого не помагає найстрашніше орудіє, яке могла придумати польська влада — “пацифікація” в такій формі в якій її переведжено, але навпаки — вплив “пацифікації” був позитивний, тобто скріпив наш нарід на душі і замість застрашити, здеморалізувати й зденационалізувати його, “пацифікація” полишила зовсім противні наслідки — нарід наш став сміливіший, більше сконсолідувався, так морально як і матеріально, почав успішніше розвиватися під всяким оглядом, о скільки очевидно на це ворог йому дозволяє, і ще більше освідомив себе під оглядом національним.

Такі були наслідки роботи наших націоналістів. І хоч через цей довгий час страшної воро-

жої нагінки на знищення українського духа, маси наші з кожним днем, з кожним свіжим ударом ворога, щораз то краще демонстрували свою відпорність і національну силу, то здається, що ніколи ще може так спонтанічно і так могутньо не вибухли назверх почування українського селянина і міщанина, цей щирий і прихильний сентимент, який він має в серцю для чинної визвольної боротьби, для тих, котрі цю визвольну боротьбу ведуть і за всіх нас кладуть свої буйні голови — як це мало місце тим разом. Навіть найбільш непримирима для націоналістів “верховна” верства нашої інтелігенції, з пошаною голову склонила перед погибшими Героями, хоч і на ділі осудила їх вчинок, під впливом польської опінії та своєї викривленої “національної совісті”. Все український революціонер спирався на українські маси, вірив, що вони з ним разом і що його ніколи не заведуть, але ніколи здається не мав такого явно, з боку самих мас доказу правдивості його обчислень, як тим разом.

Коли в часі зворушаючої розправи на наглім суді у Львові всі присутні на салі Українці плакали, а й самим ворогам слези крутилися в очах, то з ними плакала ціла Галичина, весь український нарід. Це підтверджують часописні і листовні вісти, які тепер надходять з краю до нас за океан.

Ось що говорить вість, яка наспіла з достовірних жерел в краю, про втечу бойовиків з Городка Ягайлонського та про це, як хитро і підло борються поляки з нашими бойовиками та як підступно підбурюють самих Українців проти Українців:

“...Новий спосіб боротьби з підпіллям придумала ляхська поліція. Підчас погоні за бойовиками — учасниками експропріаційного чину в в Городку Ягайловським, поліція рахувалась з тим, **що місцеве українське населення напевно допоможе бойовикам в їх відвороті перед погонєю.** Тому, маючи в своїх руках телефони і інші середники комунікаційні, оголосила поліція свідомо провокаційно, що в Гор. Яг.-кім **“бандити напали на український кооперативний союз, вбили директора і зрабували кооперативну касу”.** А що послідними часами справді повторяються вломи бандицькі до українських кооперативних установ, то українські громадяне повірили брехні поліційній і з повною щирістю взяли участь в погоні, як відомо навіть з нараженням життя, а двох зловлених навіть побили. Було це в дальших від міста чину місцевостях. **Колиж вийшла на яв поліційна провокація:..... обдуреніплакали з жалю!**— Цей прикрий випадок є ще одним при-

міром, як займанець знаходить способи на то, **аби нашими руками вигребувати собі жар.....”.**

А ось результат такої польської тактики, про який о. М. Киндій, наочний цього свідок, оповідає на наглім суді у Львові:

“Дня 1-го грудня десь около години 11 побачив я, як багато людей..... бігли з дручками і колами полем в сторону ліса..... і почув крик: “Розбійники! Лапайте!”..... а за якийсь час: “бий! забий!” На гостинці почув я стріли а потім роздалися голоси: “він вже не має патронів, приступай безпечно!”..... З горбка побачив я чоловіка, що лежав на гостинці а над ним..... людей. Я прибіг і просив, **щоби його не били.** — У віддалі яких 30 кроків я побачив другого, що лежав в житі. І його били..... Було чути голоси, що суд їх звільнить а вони потім сплять село — то треба їх тепер вбити.....

“Нагло оден з лежачих очунав і встав. Був це молодий, високий мущина.... По якімсь часі і.... другий очунав і піднісся. Оба вони були побиті, з **голови текла їм кров.** Вони зблизилися до себе а люде їх окружили.

“І сталося таке, якого я в життю іще не бачив: оден другого взяв під руку. Вони стояли на горбочку так, що їх було видно понад людьми. Тоді той вищий промовив: **“Ми є члени Української Військової Організації. Ми вмираємо за Україну. Як ви так будете воювати, то України ніколи не будете мати!”**

“Я не є неспокійної вдачі і вмію запанувати над собою. Але та хвилина, коли **люде стояли з дручками, а вони закровавлені на горбку,** та хвилина пригадала мені, що так **мусіло бути тоді, як на Голгофті Христа розпинали!**

“Люде похилили голови і не знали, що робити. А тимчасом надійшла поліція і їх забрала”. (За “Народним Словом”. — Ці два були Василь Білас і Дмитро Данилишин. — Ред.)

Хайже поляки потішаються тим, що це останній раз вдалося їм так обдурити наше селянство. Селяне обдурені... “похилили голови і не знали, що робити” — але на другий раз вони знатимуть добре, **що робити!** — як повестися супроти польської провокації та самих провокаторів! —

“Оден другого взяв під руку”. — Чи може бути український молодець, котрого б уява цієї картини не зворушила до сліз, та який не присягавби собі в душі бути таким самим милим другом своїм товаришам і не опустити оден другого, а взяти під рамя, коли треба буде, або стояти рамя-в-рамя в боротьбі з клятим ворогом?! — Хіба слабодухів, випещених і до життя нездібних синів, або схрунених і ренегатських виродків не зворушить такий образ! Але

таких мабуть тепер мало є серед нашої молоді — і в цьому наша надія. — Українська Військова Організація горда може бути зі своїх членів, що в обличчю смерти дають доказ великої товариської солідарності, оден другому допомагають. А на суді... **“Обвинувачений Білас, що сидів біля нього (Данилишина — Ред.) — поклав його голову собі на рамя, обіймив руками, цілував і успокоював...”** — Оце прекрасні характери нашої ідейної молоді, прекрасні звязки відродженого українського народного характеру, у протиставленню до огидних, понурих і нікчемних типів провокаторів, що як марево нераз пересуваються через картини наглих судів, що судять наших бойовиків!

“...Ми є члени Української Військової Організації... вмираємо за Україну...” — А були це хлопці в віку 21 і 24 літ. Де в них взялося стільки любови до вітчизни, де стільки посвяти, аж до смерти, за її визволення? — Вона виросла в ворожих кайданах! Вона є троха відмінна від любови і посвяти наших голословних патріотів і “борців за волю”. — Хто казав їм робити напад на польську пошту? — Чи бажання рабунку, чи ж міг їх хтось змусити до такого ризиковного діла? — “Ми вмираємо за Україну”, а під шибеницю: “Жалуєм, що більше не будемо могли служити нашій Ненці Україні!” — була їх відповідь. А що думали про них селяне, коли окружили їх і переконались, що побили своїх героїв? — Нічого багато. Вони розуміли їх, вони знали їх, хоч перед тим ніколи й не бачили, та жалували свого вчинку й плакали, однак було за пізно, бо зараз поліція забрала бойовиків просто на шибеницю. “Гей клятий враже! Дуриш ти та гнобив віками наших батьків тай ще нас дуриш та гнобиш — але вже більше не здуриш!” — Це певно кожний із тих селян думав. О, певно не легко прийдеться ляхові їх ще раз здурити!

А для доростаючої української молоді по статі Біласа, Данилишина, Старика і Березинського, позістануть в серцях і в пам’яті раз на все, як символи не тільки рішучих і відважних бойовиків за народ, але як зразок нескаланих, братерських і ідейних характерів української молоді! — Вона буде молитися до них в душі і піде їх слідами, коли цего зажадає батьківщина.

І ось так, як стріл Федака розбудив український нарід, як страшна “пацифікація” переконала нас про зростаючу його відпорність й національну силу, а й сама її закріпила, — так

смерть цих бойовиків від польської кулі і на польській шибениці, прямо відкрила нам наш загал і ми на превелику радість побачили, що він **тілом і душею стоїть з тими**, котрі заприсягли собі боротись аж до загибуну. Бо ось послухайте кілька слів з листа, який пише оден з молодих бойовиків з краю (слова з листа, в цілости поданого тут на іншому місці): “...Дуже поділав, а й поміг присуд Данилишина і Товариша. Бач — плакали люде по присуді. І так, як перше досить осторожно відносились до “організації”, так тепер уже годяться, ба — навіть хвалять. Виборюємо стопа за стопою більше довіря. Тепер вже не жebraємо. Беремо, що хочемо (від людей — Ред.) Наші крила поростають перами до великого зриву!...” — Не страшна вже народові революційна визвольна боротьба, він готовий від киненої іскри спалахнути і змити ворогів зі своєї землі.

А еміграція наша? — Ця жие Рідним Краєм, його почуваннями й переконаннями, працює для Нього, тож й ставиться до визвольної боротьби в такий самий спосіб, як і краєвий загал. Вона бачить, куди наші краєві маси прямують і сама йде туди. Мимо тисячів миль, що розділюють нас від Рідного Краю, ці сумні події поділяли на нас не менше болюче. Еміграція знає своє завдання на чужині, знає, що має демаскувати і пятнувати польське варварство, пропагувати українську державницьку ідею між чужинцями. І кинулася наша еміграція знова до протестів проти цієї терористичної поведінки польщі, не забуваючи при тім і про матеріальні потреби визвольної боротьби. Еміграція дала ще оден доказ, що у своїй праці на полі визволення, орієнтується тим самим компасом, що і Рідний Край. І не може бути сумніву, що йде властивою дорогою у своїй праці для Рідного Краю!

Евген Скоцко.

Спростовання: Данилишин називався Дмитро, а не Евген, як це подано в останньому числі “ВІСНИКА ОДВУ”. Помилка зайшла тому, що подано вірно за першою телеграмою, яка появилася в “Нью Йорк Таймс”, де Данилишина названо Евгеном. Ред.

ПОЛЬЩІ.

Польщо! Одвічний демоне Вкраїни.
Вампіре лютий ненаситний,
Що вже століттями цілими
Спиває кров своїх офір!
І може жити тільки там,
Де труп, де цвинтар і руїни!
Ти чорний той могильний камінь,
Що придавив народ живий, —
І не дає нам вийти в світ
До сонця волі, у простір.
Польщо! Ти пошешть і проказа
Що точить нарід наш од віку.
І не дає йому рости.
І не дає ні жить, ні вмерти.
Ти струп плюгавий що обсів
Народ-дитину, — струп гідкий,
Якого навіть нам огнем
Не вдалось випалить, згоїти,
Ти новородок окаянний
І звір між звірами незаний,
Що із зубами народився,
Із кигтями, як сатана.

І ще в колисці, в пелюшках,
Свого брата пожира.
О, ми ж у муках і терпіннях
Побудували власну хату.
Із костей наших. І сльозами
І кровю ми освятили
Наш дім нескінчений, убогий.
А ти, як злодій, як палій
Прийшла і дім наш запалила.
Наш захист цей, якого ми
Не мали довгих п'ятсот літ.
Польщо! Лиш ти в народне серце,
У серце щире, добре, чисте
Посіяла ненависть вперше,
Ненависть, засів Антихриста.
Ненависть ту, що помсти прагне,
Так, як ранений звір в діброві!
Між нами вже страшна безодня,
Між нами вже криваві ріки,
Польщо неси! Від сьогодні
Будь проклята на вічні віки...!

На Передодні Визволення.

Два листи від молодих Українців в Краю.

I.

“Дорогий Г.....!

“.....Від мого послідного листа минуло не-
мало часу і я дивувався, що так довго не мав
від тебе відповіді..... За цей час і тут з кож-
ною хвилиною немало змінюється. Час від часу
якийсь процес, засуди смерті, а арештування
на денному порядку. От саме по присуді учас-
ників чину в Гор. Ягайлонським, були в цілім
краю ревізії й арештування а й нашого.... (наз-
ва міста).... не поминули. Посиділи ми в холоді
та “пахучому воздуху” 2 доби. На другу “туру”
взяли знова стільки само, тай третя зміна на-
ступила. Словом одних випускали, других
замикали.

“За всяку народню роботу кожному гро-
зять, страшать чим можуть, обіцяють, намов-
ляють, — а тимчасом сила росте, люди проки-
даються з вікового сну, щораз то більше очай-
духів. Вже нема цієї думки або добути — або
дома не бути; тепер ми мусимо побідити! Ми
не сміємо згинати, не виконавши свого за-
вдання! Ми смерть перемаємо! Дуже поділав,
а й поміг присуд Данилишина і Товариша. Бач,
плакали люди по присуді. І так, як перше до-
сить обережно відносилися до “організації”,

так тепер уже годяться, ба навіть хвалять. Ви-
борюємо стопа за стопою більше довіря. Тепер
вже не жебраємо, — беремо що хочемо. Наші
крила поростають перами до великого зриву!—

Певно, що находять хвилини знесилля. Цей
у дома не має що їсти, того сканчукували, там-
того гонять псами, не дають хвилини спокою.
А епілог цього: **люди щораз більше байдужні на
біль, погляди щораз більше понурі**; вже не тяг-
не забава, вже не тягнуть розривки, всякому
накипіло серце кровю і він плянує жорстоку
відплату за себе і всіх своїх. Вже не читається
на розвагу поезії та романів. Місце це заняли
“London”, “Curwood”, (адвокати боротьби за
існування — Ред.). “Донцов” (націоналізм),
“Олесь” і т. п. **Чути запах крові! Чуємо потребу
проливати кров! — не свою.** На місце давньої
байдужности прийшла холодна розвага, якої
наслідки є вчинки, поперті незломною волею
акти, **за котрі**..... (очевидно — катування, опіс-
ля шибениця а в найліпшому разі тюрма, коли
зловлять — Ред.).

Здоровлю Тебе щиро

А. Г.

Від редакції: Листа цього подаємо майже
в цілості, без дальших обширних коментарів.
Сам за себе він говорить, як чує й думає тепер

наше суспільство в краю та якою палає ненавистю до ворога за кривди. Є воно готове на все, чекає лиш хвилі і блиску іскри.

II.

“Дорогий Брате!

“Не знаю, чи Ти читав в часописах, що тут в Галичині клята ляцька рука засудила на кару смерті і повісила **наших найкращих українських хлопців**, котрі належали до Української Військової Організації (У.В.О.) і дістали прикази від Команди, щоби напали на польську пошту і забрали гроші... Їх зловили і засудили у Львові дня 21-го грудня 1932 на кару смерті через повішення, а рано дня 23-го грудня вирок виконано. Однак їх ідея і їх мрії поміж нами залишились і далі живуть, а смерть їх скріпила нашого духа. Ці герої своєю смертю показали

нам, як ми маємо любити Неньку Україну і як для Неї кожний з нас працювати повинен й життя свого не жалувати! Тоді будемо мати Сильну і Вільну Соборну Українську Державу!

“Коли Ти там мало читав про це, то я можу Тобі прислати краєві газети з описом наглого суду. Так поглянути на це, як тут ляхи несправедливо поступають і роблять що самі хочуть, то на правду аж жити відхочується. Неможливо такого терору знести. Але ми на душі таки не падемо, навпаки, скріплюємося. **Вірю, що скоро вже прийде час, коли ми ворогам відплатимося!...**”

Здоровлю Тя щиро:

Д. М.

Цей лист наспів з Гуцульщини. (Ред.)

М. М.

За честь і свободу нації.

(Продовження)

Цей стріл збудив українську масу. Самий чин, атентат, малозначний. Щож дивного, що український вояк стрілив до ляцького маршала? Але в той час, час зневіри, цей стріл дав віру у можливість створення “власних сил”, “держави в державі”. Бо коли можливо творити силу збройну у підпіллі, то хіба легше організувати в легальних формах політичне, господарське і культурне життя.

І коли на 1922 і 1923 рік залунали смертельні вистріли українських бойовиків із підпілля проти власних хрунів — (Твердохліб, та десятки наказних війтів)—коли перед луною пожарів стали тікати ляцькі кольоністи та дідичі, коли слідом Підсудського приїхав з Варшави президент Войцеховський, **привитаний бомбою** з руки українського бойовика, то чини ті вже так розколихали широку українську масу, що заклики до організованого господарського і культурного життя “власними силами”, трафили на пригідний терен. — Це є період: Українських Шкіл — Українського Університету і Української Політехніки (тайних!), многих господарських установ, Рідної Школи, Просвіти, а в політиці період “Заграви” та партії “Праці”, розгром хрунівського УНС-а.

Та прийшов фатальний березень 1923 р. і рішення Ради Амбасадорів. Нова зневіра, новий упадок духа. Навіть кадри підпольної організації зменшились чисельно. Бо перші члени УВО, це бувші вояки. Всі були спосібні на вчинки героїчні, але далеко не всі були справжніми революціонерами! Многі думали, що кількома

вчинками терору чи саботажів легко завалять польщу. Не розуміли, що такі акти це тільки засіб, не ціль. Не розуміли, що сама національна революція це не самоціль а тільки найпевніший шлях до Соборної Держави, **але шлях некороткий, шлях затяжний!** І на затяжну боротьбу не всі були готові. Люди є тільки людьми. Війна за несвої цілі, а на службі чужим інтересам, забрала більшості молодого покоління 6-8 років життя на марно. Многі забажали тепер скорим темпом надолужити страчені літа, на скоро закладали домашнє огнище, женились і з насолодою стали колисати дітей своїх. А ця робота не йде в парі з роботою революціонера-підпольника!.. Тому чимале число перших УВО-стів відпало. Ба, многі з тих що “жили з політики” і називали себе політичними провідниками, хоч **такими** ніколи не були, виступали з опортуністичними кличами, щоб тільки могли спокійно колисати своє рабське потомство.... “Ситі, задоволені, спокійні раби” — як охрестив наш загал проф. Боб-ський по повероті з чужини.

УВО замкнулась в собі, перевірювала позиції, чинність свою повела дорогою експропріаційних актів з метою здобути гроші на zorganizовання нового підпілля. Перевірила свої ряди, караючи смертю підсланих ворогом провокаторів (Гук), а той що знищив українську школу, польський куратор Собінський, впав трупом від револьверової кулі українських підпольників.

Тимчасом прийшов в польщі памятний тра-

вень 1926 р. Горожанська війна в польщі. Пілсудські повів війну проти варшавського уряду... Що було лекшого як тоді “помогти ляхам битись між собою”. Бодай раз бути тим третим, що користає. Але в ту хвилю УВО, полишене само собі, не маючи ще за собою народніх мас, не мало спроможности виконати цього завдання.

Позитивне з того важного моменту було одно: УВО дістала ще один лишній доказ, що є на правильнім шляху. Польща не є устаткована і українська національна революція є не тільки для нас конечна, але і можлива до переведення.

Бо війну проголошену польщі українським підпіллям розпочато дуже нерівними силами, Польща мала військо з гарматами і танками, поліцію, тюрми і казмати, скарбницю державну, суди всесильні, міжнародне право і моральну поміч світових держав... А ми?!.. Горстка завзятців, яких зброєю була віра, та віра, що мурі торощить. Скарб наш, це чинна ненависть до неволі. Сила наша в тім, що вибрали почесну смерть місто животіння в неволі. Бо бійовик зрозумів, що не вільно ждати ласки від ворога а опір організований ставити треба. Навіть дурні птахи, zagrożені небезпекою, фронтом стають до бою під одним проводом. І малпи, і ті мають свого організатора. Пес на хвіст надоптаний не ластить ся навіть перед своїм приятелем — паном, а верещить і обручем скрутившись, хватає за литку ноги що його допче. А ми малиб в неволі мовчати? Малиб сидіти безборонними?! Бійовики своїм відважним чином мусять порвати до бою маси. Не на ангелів перевиховати націю, а на архистратигів, що мечем боронять правди. Досить нас роспинали на хресті, тепер ми бомбами боронитись мусимо. Бо до бою заіграти наш нарід треба чином, що припече душу розпаленим до білоти залізо. Такий гарт конечний!

Бо тільки той, що не боїться страдань і мук — здобуде щастя!

Бо тільки той, що сміло самій смерті в вічі загляне — збереже життя!

Бо тільки ті, що виречуться себе самих — здобудуть Україну!

Бо коли того треба, то видержимо найтяжчі тюрми, “хай би і неслава падала на наше чесне ім'я, хай і молодість наша не зазнає щастя, хай нас виречуться наші рідні, хай без пошанівку проживем старі літа, хай чашу отруї випемо до дна, коби тільки Україну вільну здобути вкінці!” Так каже український бійовик!

На ті кличі прийшло в ряди УВО українське юнацтво. Ті, для яких держава українська

це не “проблема”, не мрія нездійснима. Вони до свідомості житевої приходили тоді, коли рідне українське військо бої вело з наїздниками. Вони на свої очі бачили свою владу, бачили її силу, це була прекрасна дійсність, яку ворог нам знищив. І за відвойовання тої дійсности бійовики нині направляють всі свої кроки, всі свої думки.

Під печаттю духа цього відродилось наше широке село: воно не подібне до раболіпія ще недавнього. На ворожу акцію йде наша протиакція. Використовуються всі легальні можливості для відбудовання **органічного** сектора національного життя, а коли лях чи москаль тому стає на перешкоді, то маса йде в підпілля. Українство живе подвійним життям. Одним на зовні перед ворогом, і другим своїм, тайним. Життєвою правдою стало для всіх переконання, що все що ворог від нас жадає, то це жадає він для своєї користи. Отже нам на шкоду. Тому кожде вороже “так” має виконуватись в насяк — “ні”. Нищить ворог українську школу, нарід вдержує Рідну Школу. Замикає читальні просвітні, то наслідком цього просвітний клич це вже не проповідь святочна, а зміст щоденного життя. Нищить господарську установу, то відповідь на це — клич “свій до свого”, то не деклямація нині а дійсність, що має наслідком випертя чужого елементу з наших сіл (передовсім жидів). Змушує ворог пити дорогу “монопольку”, село відповідає повною абстинецією. (Весілля, празники, балі безалькогольні). Забороняють молоді спортивно організуватись, то це якраз викликає запал до спорту.

А перед в цьому русі веде тайна підпольна організація. Не тільки морально печать накладає, але і фізично облекшує, уможливує той масовий спротив ворогові. Хто може прикоропити самоволю влади Пілсудського режиму? Таж поліція просто не дає дихати селянинові. Поліцай, це одно велике безправя. А мало є сіл, де нема постеруекку поліції. Бо коли не дійсний поліцай, то комендант стшельца безправя чинить. — І по певнім протягу плянної, тихої боротьби УВО з поліцією, вже бодай по ночах село відпочиває, дихає свободнійше. Чи плач польського міністра Перацького, що сотки поліціянтів “пропало” з тих, що свою службу ляцьку повнили на наших землях, може нас зворушувати? Це його справа. А наша — облекшити життя селянству!!

Говорити про поодинокі вчинки УВО?! Говориться тільки про ті, що мали свій кінець в суді. А про них ворог у своїй високопоставленій пропаганді говорить некорисно для нас... Це теж його право. А наш обов'язок не слухати

його порад. І не ті голосні вчинки УВО, бомби на таргах сходніх, саботажі проти осіб, установ, майна, про котрі довідується світ, але та тиха, невидна робота на протязі всего часу привела до цього, що сили в тій війні вирівнюються.

В кінці Польща призналась перед світом, що вона перед порогом упадку. Не помогли кримінали. За мало поліції, за мало війська, не справляються суди з бунтарами. За мало шибениць. Тортур політичних в'язнів, знесення прав політичних в'язнів, заборона помічі харчами в'язням в тюрмі, всього за мало. На місце одного засудженого стає до збройних лав десять нових, а коли не допомгла і “паціфікація”... Ляхи проголосили наглі суди.

І мов у відповідь на це трупом паде Голуфко, промотор тортур Чеховські, нові експропріаційні акти і то все на протязі пару місяців.

Бо тої сили нині зліквідувати ворог не в силі! Бо це вже організаційний рух мас. Бо сила ця це заборолу проти того, щоби ворог одним почерком декрету заборонив всі здобутки на т. зв. Органічний секторі тоді, коли це буде йому корисним. На це вже нині за пізно, бо вже виросла революційна сила як рух маси.

Події з осені 1932 р., що мали місце в повіті Ліським та на Волині і на Полісі, ставлять перед всім українським загальом думку не в тій площині, в якій її до тепер ставили ті, що все і всюди кидали колоду нашому революційному рухові, бо не розуміли його вже по своїй рабській природі. Нема нині питання чи революційний рух є потрібний, чи доцільний, чи — мовляв — доросла наша народня маса, щоб готова була ставити масовий спротив наїздникові. Питання мусить стати нині про це, як той настрій

революційний українських мас використати, як його зорганізувати на всій Землі українській, то є і в таких закутинах, як темне Поліся! **Українська революційна організація має саможертвенні, випробувані кадри для проводу цього руху, знає чого хоче, має обдумані пляни як до осягнення того пляну іти має; та за бідна в засоби матеріальні, щоби вповні організаційно дотримати темпа вимаганого теперішнюю хвилею, темпа накинуваного нам розпучливим борсанням ворога за “бути йому нашим паном, чи не бути”.**

Досить нам фальшивих плачів “над неpotrібними жертвами”, коли ті іменно, що їх найбільше болять шкіра, що життя своє марнують по тюрмах, самі за собою не плачуть! Мало в нас тих мамів, що синів ховали перед почесною службою в українській Армії, а коли вже “лихо” їх минути не могло, то слізно молили, аби синок їх на війні нежиту вистерігався. Так! На війні, де син мав бути все готовий побідити або голову зложити. Нинішня мати ронить сльозу радості — як та прачка львівська П. П-аа, — що Вона виховала сина одинака, який наглим судом на шибеницю засуджений за свою вірну службу Національній Українській Революції.

І питання сьогодні не в зловній критиці того, що УВО робить, а в тім, як зорганізувати всіх тих, що щиро, цілим своїм еством є при революційнім русі. Не всі можуть стати революційними бойовиками, на фронті з бомбою в твердім кулакові, але кождий мусить в революційному запіллі свою службу сповнити!

Бо це служба своїм інтересам, своїй Нації!

Пімста за кривду.

Осінні, чорні хмари посувались з півночі через небо, закриваючи цілі облаки наче одною велитенською плахтою, котра, здавалось, хотіла придавити всьо, що находилось на землі. Від часу до часу падав густий дощ, який разом з холодним вітром прошибав одержу аж до тіла. Зима цього року видно вже скоро надходила, ранше ніж її сподіваносся. Тому люди старались як найскорше справитися з осінною роботою, щоби засісти опісля в теплій хаті.

Так було й тепер. Люди по цілоденній праці в полі поспішали домів, бо холодний вітер з дощем добре дались їм в знаки. Ніхто голосно не говорив, всі споглядали на останні пожовк-

лі листки, що спадали з дерев на землю і наводили на чоловіка якийсь дивний сум. Лиш подаліше, на одній ниві два молоді пастухи женучи корови до дому, виспівували що сили пісню про Сагайдачного. А у воздуху нисько, майже над головою, пролітали чи не останні два шури журавлів і від часу до часу викликували взаємно своє пращальне гасло... “кру” тай “кру”...

По короткім часі майже всьо стихло - і село повила осінна, темна ніч а з нею, здавалось, замерло всьо що жило, тільки собаки від часу до часу гавкали — на вітер хіба, бо в таку пору чи хотілосьби комубудь кудись шлятись?

Та хто так думав, міг помилитися, бо кожна пора, ніч і день, має своє право. І от тепер, хочай густий дощ цюркотів наче з цівки а холодний вітер дув як скажений, трьох українських героїв-бойовиків власне вибрали таку пору, щоби пімститися на ворогові, що знущався над українськими селянами.

Вони йшли полевою доріжкою, пильно розглядаючись в пільмі. Лиця їх були похмурі і люті, а придивившись їм блище відразу було догадатись, що йшли вони на якесь дуже пильне діло. В одного з них з під короткої куртки на світ визирало дуло кріса, а другі два міцно стискали в руках бровнінг.

По довгій мовчанці яка досі панувала між ними, хлопець, що йшов з крісом під пахою, поправляючи ковнір куртки обізвався:

“Так ти, Іване, бачився з тим паном зі Львова?”

“Так” — обізвався другий, молоденький хлопець, майже зо страхом.

“І що він говорив?”

“Ну, то, що я казав вам — покінчити з тим проклятим ляхом вже раз, щоби наших батьків не мордував і нас за поляків не записував” — відповів той.

“А бач, який ляшок той лісничий!” — обізвався третій, котрий до сих пор не говорив нічого.

“Та старий лісничий гейби нічого, а то всьо його синок робить.”

“Я бач говорив з тим паном зі Львова позавчера” — обізвався другий, “він аж пінився, коли я йому сказав, що за списком людей ходить цей синок лісничого тай з жандармами мордує людей, щоби писалися на лісту поляків.”

“Ну і що?”

“Що? Він мене радив а в кінці дав тих два бровнінги тай сказав що вже самі знаєте.”

“Буде трудно” — обізвався третій.

“А то чому?” — запитали тамті.

“Бо його жандарми до дому водять і по него приходять.”

“Чорт їх бери, ми його і так дістанемо” — обізвався оден з тамтих.”

“А я йому таки не подарую свого.” — Тягнув третій. “Знаєте, прийшов до нас з жандармами і з війтом, револьвер в кишені, палиця в одній руці а книжка в другій”.

“І що?”

“Тай каже до тата: “Проше пана, ми спісуєми людносць польском, проше сем тутай подпісаць.” — А мій тато каже: “Як то так? Ви тільки списуєте поляків а Українців ні?” А він тоді як скочить: “Пся креф, тутай вшисци по-

ляци, а українцуф нема!” — А мій тато каже: “Перепрошаю пана, та в Галичині майже самі Українці...”

“Ну і що?”

Хлопець затиснув зуби і мовчав, а в руцісильно стис ручку бровнінга.

“Ну, говори дальше,” — обізвався другий.

“Що тут говорити? Накинувся на мого батька і мордує а жандарми сміються... “Я ці покаже гдзе сом українци, ти кабане! Я ці дам!” — тай бє батька до крови, а мама просить їх. А він тоді і маму за волося, тай до землі.”

“А ти?”

“Мене тоді не було дома, але я його і так знайду. Він так всіх бив, хто лише не хотів писатися на ляха. Ну, від нині він того не буде робити! Аби нам Бог поміг його дістати, тоді ми йому покажемо, де є нащадки Козаків і чи є Україна, чи ні!”

“А хто той пан зі Львова був, що ти з ним говорив? Не казав хоч як називається?” — обізвався знов перший до другого.

“А по що нам знати як він зоветься? Видно що Українець, тай годі.”

“А чому він казав його вбити?” — спитав оден з тамтих.

“Бачиш, він стоїть в якійсь організації У. В. О., а в ній нікому не вільно виповідати нічого — тож й він нічого більше мені не сказав. Він навіть казав, що колиби нас лапали, так живими не датись. А як злапають одного, тоді не виповісти хто був з тобою і хто так тебе наравив, хочби й залізом пекли. Бо оден за всіх, а всі за одного, зрозуміли?!”

“Зрозуміли!!” — обізвались тамті.

“Ну, тепер йдім уважнійше, бо вже блиско села і хто може нас підглянути... Нині хоч пільма і дощ, а все таки хтось швендається по селу.”

Дощ падав струями дальше і було страшно темно.

Три постаті тихо, мов коти, підходили хильцем під хату лісничого, уважно розглядаючись, в руках у кожного на поготівлю бровнінг.

“А тепер хлопці за мною” — сказав перший дуже тихонько і три постаті підповзло й сховалося за дерева напротів вікон.

В одній кімнаті в хаті лісничого світилося, однак нікого не було видно.

“Чорт би його взяв, нема його дома”. — обізвався перший — “дурно йшли”.

“Може ще прийде” — сказав другий, розглядаючись.

В тій хвилі за хатою від дороги далися чути кроки кількох осіб. В хлопців завмер дух, коли побачили, що то йшов син лісничого і два

жандарми. Вони голосно розмовляли і сильно кляли дощ, що ніяк не переставав.

“Тепер час” — сказав цей з крісом і прицілювся.

“Пссст!” — тихо шепнув другий, “так не можна, хай увійдуть до середини”.

Сильніше падав дощ і вітер став дуще віяти. В селі було тихо, як в могилі.

В хаті лісного коло стола стояло двох жандармів і сміючись щось говорили, показуючи на двайцять п'ять-літнього сина лісного, котрого вони тільки що привели. А він роздягаючись коло ліжка, також сміявся, показуючи на палицю з котрою ходив і на записну книжку. Не причуваючи лиха, він обернувся лицем до вікна. Та в тій хвили розляглися стріли... бах, бах, бах... і молодий ляшок вхопившись за серце, повалився на землю.

Бах, бах,.. роздалися стріли з хати лісного; то так жандарми відповідали ворогам своїм. Та їх там вже не було, лиш страшенно гавкали собаки...

Василь Треблюк.

А на другий день в селі шукало військо винуватців, котрі стратили ворога України. Та дарма! — Таких не легко знайти, бо вони вже перед тим врадилися, що далі робити аби не потрапити в руки ляхам. А ці страшно люті були, що не зловили винуватців, котрі післали одного гнобителя к чорту за це, що знущався над Українцями у підлий спосіб, за це, що записував їх на поляків, побиваючи при тім до крові і до безтями тих, що на це не годилися доброю волею.

І хоч ці **герої-освобідники** і досі нікому незнані, то в історії України вони остануться на віки!

“А слава нігди не поляже,

“А розкаже, що діялось в світі,

“Чия кривда а чия правда,

“І чий ми діти!”

Подав Петро Соха,
член 11-го відділу ОДВУ.

Історія України.

(Продовження)

ЗБИРАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Володимир князував у Києві від 979. до 1015 року. Він був розумний і працюючий. Нарід згадував довго його щасливе панування і звав його “Ясним Сонцем”. В історії він дістав імя **Великого**, бо довершив таких великих діл, як ніхто з давніх князів. Церква зробила його **Святим**, бо він 988. року наказав усім українцям охреститися.

Попереду святий Володимир Великий ходив війною, щоб злучити з своєю державою всі ті українські племена, що жили на захід аж до Польщі. В Польщі був тоді князем **Болеслав**. Та він не міг подужати Володимира. Границі української держави доходили тоді трохи не до **Кракова** та до **Висли**. Володимир прилучив до своєї держави ті краї, де тепер **Галичина** й **Холмщина**. Найбільші городи були там **Перемишль** і **Червень**. На **Волині** він заснував новий город і назвав його від свого імени **Володимир**. Це діялося 981. року. З того часу **Галичина** й **Холмщина** належали до великої української держави.

Щоб кріпше привязати до своєї держави окремі українські землі й племена, Володимир поклав по тих землях, замість їхніх князів або намісників, своїх синів. А синів у него було ба-

гато, бо багато було жінок. Рід українських князів дивився на землі київської держави як на своє наслідство. З того пізніше було багато сварки, хто з князів має бути **великим князем** у Києві.

Буваючи часто в Царгороді, Українці бачили що там царі мають велику пошану. Вселенські патріярхи та й усі духовні надавали царській владі надзвичайну пишність, освящають царя помазанням і називають його рівноапостольним. Те царство звалось **римською імперією**, хоч справді там жили греки. Римську імперію вважали за вічну. Це надавало імператорам ще більше поваги й пишности. Імперія мала перевагу над усіма народами, і своєю старією культурою та освітою.

Сусідні князі: малярський, український, хозарський, раді були дістати від грецького імператора якінебудь ознаки царської поваги, так звані регалії, щоб і їх осяяв відблиск того царського світла й тієї пишности. Тоді й цих князів більше поважали в їх землі.

В Царгороді тоді царювали два брати. Проти них піднялося повстання. Царі попросили Володимира о військову допомогу. Князь згодився, як царі віддадуть за него свою сестру **Анну**. Царі пристали. Але, як минула біда, вони не хотіли дотримати слова. Тоді Володимир

пішов на них походом і звоював над Чорним Морем грецьке місто Корсунь. Тоді імператор Василь післав Володимирові свою сестру. Князь охрестився і звінчався з царівною. Корсунь віддав грекам як віно, викуп за молоду.

Після того Володимир ширив християнську віру й грецьку культуру в своїй державі.

Після смерти святого Володимира Великого став київським великим князем його найстарший син **Ярополк** 1015. р. Але він був людина недобра й задумав позбавитися всіх братів, щоб мати всі землі в своїх руках. На його розказ убили його вояки **Бориса**, відтак **Гліба**, вкінці й **Святослава**. Українських князів Бориса і Гліба зробила церква святими.

В Новгороді князував Володимир син **Ярослава**. Він зібрав військо й пішов проти Ярополка. Цей закликав на поміч поляків. Але Ярослав побив їх. Ярополк утік і десь згинув. Нарід прозвав його **Окаянним**. Ярослав зістав на батьківським престолі й панував довгі літа від 1018. до 1054. р. Він побудував монастирі, церкви й завів школи. Собор св. Софії й Печерська Лавра в Києві це його твори.

Ярослав казав списати українські права в одну книжку, що звалася Руська Правда, цебто Українське Право. Тоді крім у Греції нігде в Європі ще не було такого писаного права. Історія прозвала Ярослава Мудрим за всі його розумні діла.

Ярослав Мудрий прогнав з Галичини поляків, куди їх закликав був Ярополк Окаянний. Він був могутнім князем. Всі сусіди дуже шанували його. Найвизначніші європейські володарі вважали собі це за велику честь поріднитися з українськими князями. Одна Ярославова донька Анна була жінкою французького короля. Друга вийшла за норвежського короля. Син його мав за жінку грецьку царівну. В Данії, Англії, Німеччині, Мадящині й інших краях королювали Ярославові свояки. Україна була тоді не лише дуже освітня, але й богата держава й торгувала з усіми краями.

Своїм синам дав він такий заповіт: “Це я відходжу з цього світа. Любіться, сини мої. Ви діти одного батька й одної матері. Як житимете в любови, Бог буде з вами й покорить вам ваших ворогів. Коли ж житимете в ненависті, загинете самі й погубите землю батьків і дідів своїх, котру вони зібрали великим трудом. Проживайте в згоді! Любіть один другого!” Ярослав похований у церкві св. Софії в Києві, де й тепер ще його домовина.

ПОДІЛ УКРАЇНИ НА КНЯЗІВСТВА.

Найстарший його син **Ізяслав** остався ве-

ликим князем у Києві. На всіх інших українських землях були свої князі. В Галичині заволоділи потомки Ростислава, князі **Ростиславичі**. Найславніший з них **Ярослав Осмомисл Галицький**, що князував від 1153. до 1187. р. Границі його держави йшли на захід аж недалеко Кракова й Висли, за Карпати, де тепер Семигород, на південь аж по Дунай. В Берладі сидів залежний від него український князь. До Галицького князя належали Басарабія, Молдавія й Буковина.

На східній Україні було багато князів, великих і малих. Вони і їх землі не держали одну руку, сварилися між собою в походах. Найславніший з цих князів **Володимир Мономах**, що був великим князем у Києві від 1113. до 1125. р. намагався помирити князів. Він скликав їх на раду, намовляв воювати дружно проти **половців** або **кунів**, проти яких і сам багато разів ходив війною.

А ворогів було багато. З Азії напливали все нові орди й завойовували одно українське князівство за другим. А на півночі виростав у силу новий ворог, москалі. Туди не доходили ні хозарі, ні печеніги, ні узи, ні половці, чи кумани. Аж татари найшли собі пізніше дорогу в Московщину.

Там на Московщину зайшли українські князі з дружиною, котрим мало було землі на Україні. Там завойовували московські племена, творили собі князівства й серед москалів омоскалювалися. Київ, Чернігів, Переяслав, Новгород і т. д. упадали в боротьбі з ордами. А в **Суздалі** московське князівство кріпнало, бо мало охорону в своїх лісах. **Андрій Боголюбський**, суздальський князь післав 1169. р. своє військо на Київ. Воно взяло в бою Київ і зруйнувало його. Город спалено, не минаючи й печерського монастиря. Церкви пограбовано. Багато людей побито або забрано в полон. З того часу **Московщина** була Україні все ворогом лютим аж до сьогоднішнього часу.

З Азії прийшли на Україну нові вороги, **татари**. Вперше з'явилися вони тут 1223. р. Українські князі заступили їм дорогу над рікою **Калкою** коло Азовського моря. Українські війська вдарили силою. Татари подалися назад. Українці думали, що вони втікають і пустилися наздогін. Але татари вернулись і з усіх боків окружили українців. Дуже багато їх було. В боротьбі загинула велика сила людей. Частина дісталася в полон. В неволю попало й кілька князів. Татари мучили їх жорстоко й покарали смертю.

Татари вернулись в свої сторони. По сімца-

цятьох роках р. 1240 вони знову прийшли на Україну, заняли Київ, і покінчили з українськими князями на східній Україні. Вдержалося лише галицько-володимирське князівство ще повних 100 років. Р. 1303 основано в Галичі окрему митрополію, бо Київ був під татарами. Це було за посліднього галицького короля Юрія. Він умер 1340 р. а з ним вимирає рід галицьких українських князів.

УКРАЇНА ПІД ЛИТВОЮ Й ПОЛЬЩЕЮ ВІД 1340 ДО 1648 Р.

Західня Україна осталася без володаря. За Галичину билися мадяри й поляки. Польський король **Казимір** несподівано прийшов з своїм військом 1340 р. під **Львів**, здобув львівський замок і забрав з княжої скарбниці всі скарби: княжі й королівські корони, золоті хрести, ланцюги, скиптри і престіл обкований золотом. Усе це поляки вивезли до себе.

Але не зараз польський король запанував над цілою Галичиною. Галицький нарід не хотів віддати своєї землі ворогам і боронився завзято. Аж по 30 роках боротьби **поляки** запанували в Галичині. Гірка була доля українців. Польські горолі забирали землі українських бояр і давали їх польським панам. До міст приводили міщан поляків і в їх руки давали промисл і торгівлю. Всюди ставали латинські костели, забирали православні церкви й віддавали їх польським ксьондзам.

Інші українські землі, Волинь, Пинщина, Київщина, Чернігівщина перейшли під владу Литви. Литовський нарід здавна жив коло Балтійського Моря й підчас мандрівки народів не рушив звідти так, як германські й славянські племена, що з початку жили в сусідстві литовців і звідти порозходилися по всіх усядах. Литовська столиця було **Вільно**. Литовці говорили своєю окремою мовою й мали своїх князів. Довгий час литовці були поганам.

Християнство прийшло до Литви з України.

Литовські князі вихрестилися на православну віру, брали на свій двір українських священників і ченців. У своїх звичаях зачали вони наслідувати українських князів. Деякі литовські князі й вельможі прийняли навіть українську мову й нею писали свої грамоти.

Як не стало українських князів, литовські князі заняли білу Русь і прийшли на Україну. Нарід приймав їх радо, бо вони шанували українську віру й мову, та все лишали так, як було в давнині. Під литовським пануванням українці жили так, як під своїми князями й не терпіли того гнету, що під владою польських королів. Ішло до того, що під з'українченими литовськими князями мала створитися нова українська держава з Литвою й Білою Русю від Балтицького до Чорного Моря.

Та сталося інакше. Тоді в Польщі вимер королівський рід. Поляки оженили литовського великого князя **Ягайла** з польською королівною **Ядвігою** й зробили його польським королем. Ягайло був православної віри й говорив українською мовою. Під намовою поляків він перейшов на латинство й переслідував українців й українську віру.

Литовські і польські пани з'їхалися 1569. р. в місті Люблині й рішили, що Польща й Литва творитимуть з того часу одну державу. Ця злука звалася **люблинська унія**. З Литвою підпали так під Польщу й українські землі. Всі українці опинилися під Польщею.

Під Польщу перейшла і влада над Молдавією. Вона до 1340. р. була під владою галицько-волинського українського великого князівства. За Галичину й Молдавію билися й мадярські королі. На українську Молдавію Мадярищина ліпше сягнула рукою. Драгош Вода творить на Молдавії окрему українську державу. До початку 17. століття Молдавія українська держава. Опісля Молдавія поволі перемінюється за турецького панування в румунське князівство. (Дальше буде.)

Вісти з України.

(Друкується на правах рукопису.)

(УП) Берлін. — На великій Україні: по большевицьким звідомленням закінчено п'ятилітку та перебудову цілого господарства. Всім висувують перед очі величезні цифри, скільки то добули вугля, желіза, виробили машин, стягнули з українського селянина збіжжя і т. п. Нема лише згадки про те, що в наслідок тієї п'ятилітки на Україні панує великий голод і що українські

селяне та робітники десятками тисяч вмирають з голоду, що тисячами цілими висилають укр. селян та робітників на Сибір та на Соловки, а сотки розстрілюють в підвалах чека. На півночі наші селяне мусять вирубувати ліси для Москви та будувати желізниці, як колись за царя Петра Великого будували Петербург. Українському селянству відібрано землю і на неї на-

саджено московських комуністів та жидів. Все збіжжя з України вивезли в Москву, звідтіля за кордон, щоб в той спосіб здобути гроші на оплачування агентів для роблення революції. Таких агентів має змогу бачити українська еміграція в Німеччині. Що п'ятилітка невдалась, це знають Москалі, але не хотять до цього признатись. Вони шукають тепер офірного козла для тієї невдачі і звалюють за все вину на українське селянство. Ціллю того є, що Москва хоче під ріжними претекстами винищити українське селянство. Та українське селянство не піддається добровільно. Воно нищить де лише може московських зайдів. По найновішим вісткам українські козаки на Кубані підняли були повстання проти Москви. Але їх сили були за слабкі, щоб опертись московській армії. Москалі здушили повстання і вислали з Кубані 18 тисяч козаків, робітників та жінок і дітей на Сибір, а тисячі порозстрілювали. Щоб ратувати себе перед смертю, українські селяне та робітники втікають цілими сотками до чужих держав, хоч знають, що границю дуже тяжко перейти. Вам будуть говорити московські агенти, що це все видумано й неправдиве. Говорити за мало, треба це доказати, що кажеться. Про поганий стан в совітському раю говорить весь світ і багато людей на власні очі бачили нужду українського селянства. Не хочуть бачити цього лише московські комуністи та їхні прислужники поза границями Росії.

На Західній Україні: йде далі збройна боротьба проти Ляхів. Було там минулого року кілька більших повстань в повіті Ліско, на Волині та на Поліссю. Місяцями цілими змагались

гуртки повстанців з польською армією і мусіли улягти перевазі. Тисячі українських селян та робітників мучиться нині по польських тюрмах лише за те, що хотіли волі для України. Провід в цій боротьбі переняла Організація Українських Націоналістів, коротко звана ОУН. Недавно виконала ця організація напад на польський податковий і почтовий уряд в Городку Ягайловським, щоб звідтіля забрати гроші здерті з українських селян на ведення дальшої боротьби. При цьому нападі згинув героїською смертю два боевики Березинський і Старик. Других двох польська поліція заплала і польський суд засудив на смерть. Були це Данилишин і Білас з Трускавця. Перед польським судом вони отверто заявили, що вони гинуть за Україну і лише їм жаль, що не зможуть далі працювати для України. Їхні останні слова були: Хай живе Україна! Поляки думали, що тим засудом застрашать українське громадянство. Вийшло якраз навпаки. Українці ще більше розізлились на Ляхів і тепер Поляки безрадні і не знають, що далі робити з Українцями.

На Буковині, Бесарабії та Закарпатській Україні йде також завзята боротьба за життя. Ворогові було б краще, якби Українців не було на світі.

Щодо загального положення, то треба відмітити, що в останньому часі український рух вже був занадто небезпечний для Москви та Варшави. Тому ті дві держави погодились між собою, щоб спільними силами знищити весь український рух як на Великій Україні так і на Західній Україні.

Керманич в нас вже є...

Керманичем нашим називаю орган нашої дорогої **Організації Державного Відродження України** в Америці — “ВІСТНИК ОДВУ” — її місячний бюлетин, який почав виходити в місяці жовтні 1932 року.

Розріст ОДВУ та надзвичайно живе темпо її праці, для продовжування якої не вистарчало писання обширних листів до відділів — як рівнож конечність інформовання ширшого загалу про свою працю та діла краєвих бойовиків, ширення серед него націоналістичної ідеї та позискання його для націоналістичного табору, були безумовно причинами, що заставили Центральну Управу до видавання свого органу. Хоч перше і друге числа “ВІСТНИКА ОДВУ” було друковане на мімеографі та бідне з вигляду, та це були лише початки. А ось вже третє

та четверте числа — хто взяв їх до рук, цей за примітив на перший погляд немалу зміну. Папір кращої якості, друк знаменитий і зміст богатший, аж мило перегортати сторінки. Цеж також поступ ОДВУ, яким повинен радіти кожний член ОДВУ. Цеж наш **приятель**, “ВІСТНИК ОДВУ” — цеж наш **КЕРМАНИЧ**, котрий кермуватиме ОДВУ, тою організацією, котра несе моральну й матеріальну поміч визвольній боротьбі в Рідному Краю й **явно-славно** обстоює інтереси українського націоналізму. Тою організацією, на котрій лежить велике завдання супроти Рідного Краю, тут на чужині. “ВІСТНИК ОДВУ” — цеж частина нас всіх, як цілості, одної організації, це вивтір нашої енергії і рішучої волі довершити діла, це результат нашої дотеперішної праці, призначений на стократне

побільшення цієї праці та поширення її на весь наш український загаль в Америці. Це орган, який згодом станеться, — а й вже є — збірним виразником сентименту української еміграції в Америці супроти Рідного Краю, виразником напруги, в якому українська еміграція в Америці бажає йти, виконуючи свою частину праці в боротьбі за наше державницьке визволення, даючи однодушну і сталу моральну й матеріальну піддержку бойовій акції Українських Націоналістів в Краю — УВО і ОУН. І кожний член ОДВУ має причину бути гордим з “ВІСНИКА ОДВУ”.

Щоби ОДВУ свої функції точно сповняла, першзавсе ми мусимо її також піддержати морально й матеріально. Зокрема, щоби дати можливість кращого розвитку нашому органі, я особисто пропоную членам ОДВУ, щоби ці, котрі можуть, відразу пересилали передплату на “ВІСНИК ОДВУ” на цілий рік, бо збирання від членів що місяця по 5 ц. чи навіть більше за одно число, є зовсім непрактичним і не дає видавництву потрібних фондів на час.

І не тільки членів треба приєднувати для рядів ОДВУ, але також передплатників “ВІСНИКОВІ ОДВУ”, до чого вже і Центр. Управа свого часу завзивала. Бо доперва маючи відповідне число передплатників, наш орган зможе правильно розвиватися та продовжувати свою працю, охоплюючи щораз то ширші круги нашого громадянства. Передплачувати його та збирати на нього фонди при всякій нагоді, це завдання кожного члена ОДВУ та всіх прихильних нашому ділові громадян.

Однак ми, члени ОДВУ, одно все мусимо тямити, а саме — що “ВІСНИК ОДВУ” не заступить ще конечности виконання наших членських обов'язків нами самими, не заступить праці, яка спадає на нас. “ВІСНИК ОДВУ” це наш **керманич**, а ми, члени ОДВУ — як одна цілість є його **кораблем**, котрим він має кермувати. Чим цей корабель буде кріпший, чим ліпше всі його частини відповідатимуть своєму завданню, тим і успішніші будуть зусилля самого керманича, тим певніше він поведе нас на розбурхане море всяких перешкод, тим певніше і тим скорше досягнемо пристань свого призначення.

Говорю це тому, бо де-хто із членів може сказати, що тепер нашу роботу виконуватиме “ВІСНИК”, то й менше обов'язків лежатиме на нас. Ні! “ВІСНИК ОДВУ” робитиме свою роботу, а не нашу! Свої членські обов'язки точно виконувати мусимо ми самі! Працю свою **стократно збільшити маємо, і не казати, що “України не лише мені треба”!** України всім

треба, але хто ще цього не знає досі і для Неї не працює, то через него **не сміє терпіти національна справа**. Бо коли ми будемо щиро і солідно працювати на полі **національних ідеалів**, то тамті, байдужні, зчасом підуть нашим шляхом та стануть ідейними.

Тих, що не вірять у свої сили й у визволення України власними силами, треба лишити на боці, бо з ними нема іншої ради. Вони еволюційні раби, живі трупи та похоронні скавульники, котрі лише скавулять і не є здібні до ніякої позитивної праці. Тож ми всі, не оглядаючись на те, як поступають деякі наші “перестрашені” плазуни, повинні сповняти всякі чинности в користь визвольної боротьби в Ріднім Краю. А це найкраще будемо робити — члени ОДВУ через виконання з великою посвятою й охотою свої завдання, а решта громадянства, нечлени, через співпрацю з ОДВУ в Америці, закладаючи відділи ОДВУ де їх ще нема, та масово вступаючи в члени ОДВУ.

Ще раз повторюю: не дивімся на других, не ставаймо сердиті з цього приводу, що нам не раз самі “свої” копають ями під ногами. Не знеохочуймося тим! Бо так було у кожного поневоленого народу, що одиниці потягли до народної праці маси. Так є і в державних народів, як Литовців, Чехів, Естонців та других. Коли прийшла боротьба за самостійність, то в них одна ідея не панувала, всі як оден і одним способом не боролися проти наїздників. Такий самий примір можна взяти і з більших, і з далеко менших від нас народів. От візьмім Індусів в Азії, нарід великий, який ніби досить завзято бореться за свободу, зі своїм провідником Гандієм на чолі. Тай в Індії на 318 мільйонів населення, близько 250 мільйонів не мають навіть поняття, хто є Ганді і чого він хоче. Тай в нас, колиб не було таких пробудителів як Шевченко, Франко, Шашкевич та другі, хто знає чи сьогодні знаби світ, а й ми самі, хто ми є?

І ось про цю справу всі повинні все думати, бо ще багато з нас не раз захитується і говорить: “Та я вже досить наробився для народної справи... Та нас но кількох завсігди всьо робить, хібаж то не мені України треба? Я вже досить надавався” і т. п. Тих “кількох”, що завсіди роблять, завсіди будуть робити, бо власне тих “кількох”, а в колективі цілого народу може **кілька тисяч**, є відповідальні за будуччину України та за її долю. Вони не можуть числити ні на заплату, ні на вдячність або більшу поміч від решти народу, навпаки, перед ними терниста дорога. Зато вони тихі, невідомі герої.

Для дійсно ідейних людей нема ніколи нічого “досить”! Хібаж так говорили герої з над

Золотої Липи, Маківки, Лисоні, Крутів та Базару? Хібаж це говорили їх наслідники — Луцейко, Крупа, Мельничук, Шеремета, Плахтина, Павлишин, Бесарабова, Пісецький, сотник Головінський, Голояд, Пришляк та другі. Хібаж не пам'ятаєте слів найсвіжіших Героїв-Борців за волю й свободу! Цеж був **ВАСИЛЬ БІЛАС** та **ДМИТРО ДАНИЛИШИН**, котрих повісив ляцький опришок дня 23-го грудня 1932-го року у Львові на шибениці. Вони в обличчю смерті сказали:

“ЖАЛУЄМ ЛИШЕ ТОГО, ЩО НЕ МОЖЕМО БІЛЬШЕ ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ СВОЄЇ НЕНЬКИ УКРАЇНИ!” Тож пам'ятайте на їх останні слова! Знайте, чого треба жалувати, а чого ні! **ЧЕСТЬ ІМ, НЕЗЛОМНИМ ЛИЦАРЯМ!** Хай їх світлі постаті будуть провідним світлом для нас на тернистому шляху до досягнення наміченої цілі — **ВІЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ!**

Іван Ворона, член ОДВУ.

ПИШУТЬ ПРО “ФАШИСТІВ”...

Відчити тов. Е. Ляховича, з якими він відвідує українські громади в Америці, викликали об'яви великого задоволення всего здорово думаючого українського громадянства. Декотрі вже навіть висказувалися в пресі. Певно ще й більше таких голосів появиться.

Та є одна група Українців в Америці, яким ці відчити ріжуть по печінках. Є це декотрі доморослі політики — премудрі соломони, члени Оборони України.

Ось оден такий “Подорожний”, що дійсно в своїй “дорозі” десь загубився й став на роздоріжжю переконань як та заблукана вівця, говорить в “Народній Волі” про “якогось громадянина Л.”, що мав відчит в Вунсакет, Р. Айл. й говорив про націоналізм. (Комічне, чому не відважиться сказати, що це був Ляхович, про що добре знав, бо і летючки бачив і читав в пресі — отже брехун, коли казав, що не знає хто то є.) І говорить він там, цей темненький “прозоритель”, що були часи, коли в Америці бушували й горлали своєю ідеєю більшовики та другі, а ось тепер з'явилися українські “фашисти” і знова горлають своєю ідеєю. Нашому бідному дядькові “сицилістові”, (як зове себе кожний порожний зарозумілець з тої групи), кожний, хто не носить назви “соціаліст”, або від кого проминьє на зовні сила й він з розмахом і енергією береться за кожне діло, — чи це старший громадянин, здорового духа, чи повний життя український молодець, — кожний такий видається йому “фашистом”. І навіть не подумає він бідний, навіть не простре свого ума, щоби розібрати точно, що це таке за поняття “фашизм”, звідки взялось і в яких обставинах може рбзвиватися, та чи його можливо примінювати до наших націоналістів. За лінивий навіть він на це, щоби заглянути в якусь відповідну книжку й там дещо вичитати про “фашизм” — хоч і на гвалт хвалиться, що він вже не одну книжку перечитав і що він “просвічений”.

Та поминаємо це, бо ось перед нами одно цікаве питання: а хто грасував по Америці ще заки появилися більшовики і почали горлати про свій марксизм? Чи не були це якраз всі ці, що тепер зібрались в Обороні України та стали її “богами”? Чи не вони самі були першими творцями українського большевизму в Америці, зганьренували в цей спосіб наше громадянство а опісля, коли створені ними більшовики не хотіли йти їм на руку, та коли самі побачили, що пальнули дурницю, створили собі Оборону України, в котрій на свій спосіб, трохи відмінний від цього який полишили створеним більшовикам, почали розпинати на хресті все, що українське однак не соціалістичне? Чи не були це якраз ці, котрі сьогодні в своїх свіжих відчитих та лекціях дають нові “рецепти”, як “дійсно будувати Україну?”. Ще живуть і активно працюють знані громадяне, котрі пам'ятають ці часи і можуть це перепоповісти.

Група та, як та легендарна східньо-індійська каста, що вмирає в ненависти до всего людства, в цім випадкові вони в ненависти до всіх і вся, що не належать до їх мізерної групки “оборонців” — видає отрую останніх днів свого життя. Де їх “божища” опиняться по смерті цієї групи ще не знати, всеж таки якийсь “поступ” зроблять напевно і для них ще десь “місце” знайдеться — вічних альхеміків політичних.

Але ось цей премудрий соломон, що вмів політику гнути кожному, кого не зловить на вулиці (в чім спеціально вони любуються), пише даліше: “... вийшов якийсь пан Л. і давай читати нам книжку. Не знаю, хто йому ту книжку написав... На пам'ять мало знає...”

Коли вже хтось має давати відчит для такого, що не дасть себе “нічим і нікому здурити”, то це не сміє бути **читане** (хоч і на це називається відчитом), але конче мусить бути **м'єлене** з “пам'яті”. Коли не вивчив “на бляху” чогось, як пр. “соціалістичної програми”, то й

не лізь говорити між таких, що люблять чути лише говорене з пам'яті (річ ясна — з пам'яті звичайно найлегше дурниці говорити). Вони перечитали раз, а потім другий і десятий одно і то само і це для них вже вистарчаюче й святе. Ніхто йому вже не вибе того з голови, чого він раз хлєпнув — як жовнір газу на війні — і приліпив до свого мозку. Про більше річей він читати не хоче. Коли хочеш хто небудь бути Українцем, то вір в це, що він раз вичитав і тобі каже і що його “божки” все, одно і то само, проповідують. А ні — так гони геть! — від одиноких “просвічених.” І не подумає такий туман, що треба хіба так десятками літ “пережувати” одну і ту саму концепцію і нічого до неї не додавати, як це він пережив програму своєї партії й більше нічого, щоби опісля горловати одно й то саме аж до змудження. Нічого, що воно вже давно оказалось безвартісним й що заступило його щось нового, відповідно. А коли хтось не говорить з пам'яті, в додат-

ку коли говорить щось досить трудного, де треба напружити троха свій ум щоби зрозуміти, то це не є лекція. Ось то біда, що такий всезнайко, в дійсності дурак всесторонній, ніколи й не чув жадного наукового відчиту, хочби і між чужинцями, і є при звичаєний до тих голословних і високопарних бесідників, що вже від десятків літ мають свій матеріал спрепарований і на кожний поклик сиплять його як з “питля” й запорошують кожному очі. Хто читає свій відчит, то знак тому, що “хтось мусів йому його написати”.

Чи має хто раду на таких? Хай поспішить з нею.

Громадянин “Подорожний”, щастя вам Боже в дорозі, йдіть далше й не тратьте надії, що колись вимотаетесь з сутичків і суголовків та вийдете на битий гостинець, куди люди ходять.

ес.

—:::—

З життя відділів „О. Д. В. У.”

ШІКАГО ПРОТЕСТУЄ.

Заходом 2-го відділу ОДВУ в Шікаго, Ілл. відбулося дня 1-го січня ц. р. Протестаційне Віче проти польських насильств в краю та в ціли нап'ятування останнього ганебного вчинку Польщі — повішення БІЛАСА і ДАНИЛИШИНА.

Віче це було перше в ряді многих протестів, до яких кинулася тепер наша еміграція в Америці.

На вічу говорили о. В. Дяків, парох української православної церкви, гр. Ротко і гр. Дідик.

Зазначити треба, що відділ 2-гий, так як завжди у своїх громадянських починах так і тепер, мав гарну співпрацю Українсько-Православної Громади. Українська Православна Громада має одну із найкращих українських саль в Шікаго, має також добре вишколений хор. 2-гий відділ стало відбуває свої збори в салі Прав. Громади.

Ухвалені вічем резолюції вислано до відповідних чинників. На вічу зібрано від присутних \$49.10 добровільних жертв, які, по відчисленню коштів устроєння віча, вислано на потреби боевої акції.

В часі Різдвяних Свят члени 2-го відділу ходили з колядою на боеву акцію і виколядували на цю ціль поважну суму.

ГЕМТРЕМК, МІЧ.

4-тий відділ ОДВУ в Гемтремк, Міч. мав останньо досить праці з підготованням відчиту тов. Ляховича аж в двох громадах, бо в себе і в Дітройт.

Запримітити треба, що відділ цей знаходиться серед моря розбурханого громадянства, бо Дітройт а з ним і Гемтремк, це одні із тих кількох громад в Америці, де ще цвітуть та живуть різні побанкротовані політичні партії, як Гетьманці, Оборонці та інші. Там вони знайшли тихенький куток, де не “бадерує” їх так дуже вплив живих й поступових центрів в Америці, на передодні їх політичної смерті. Не тільки, що бльокують всяку позитивну і творчу народню працю других, але й самі поза пропагованням своїх пристарілих, утопійних концепцій нічого не роблять.

Та не це дивно, що такі банкроти там ще живуть і панують, але дивно, що здорово думає громадянство не подбає про заведення порядку у своїй громаді та провітрєння атмосфери для праці. Не може та громада похвалитися жадним поступом в праці в якомусь одному напрямку, в жадному взагалі, може хіба про себе сказати, що є побойовищем, по якому товчуться різні голословні “спасителі України”.

Серед ось таких обставин приходить про-

водити свою працю 4-тому відділові ОДВУ. Часби, щоби дітройтське і гемтремське громадянство розглянулось за дорогою поступу та пішло з тими, які несуть якусь ідею, голосять якийсь здоровий клич й ведуть живу працю на визвольному полі. ОДВУ повинно стати для цих громад не то предметом заінтересовання, але і осередком громадянської праці і громадянського життя.

З КЛІВЛЕНД, О.

Недавно відбулась там лекція тов. Ляховича. З приводу цієї події хочемо зазначити оден факт. На кілька днів перед тим донесено нам, що має там відбутися на два дні перед відчитом Ляховича, відчит генерала Сікевича, який переїхав з Канади до Сполучених Держав також на обїздку з відчитами. Річ ясна, що ніхто нічого не може мати проти відчитів ген. Сікевича, однак цікаво, чому властиво ініціатори відчиту ген. Сікевича пробували перебігти відчит тов. Ляховича о два дні наперед, мимо цього що знали, що відчит тов. Ляховича вже від давна був приготований й на него чекала ціла громада? А що найголовніше, що декотрі страшно обурилися, коли їх поінформовано, що ген. Сікевич не є симпатиком націоналістів і є уенерівських переконань, розуміючи цю інформацію як накид, що ген. Сікевич є проти національної роботи. Є він за національною роботою, але якою? Фактом також є, що відчитати ген. С. зовсім не є навіяні конструктивним духом і носять фабулярний характер. Не можна говорити що вони нічого не варті, противно, вони можуть бути побажані, однак чи годиться перебивати таким відчитом другому відчитові, який був підготований як частина схематичної праці над творенням нового українського життя, пропагування сильної ідеї, яка тепер охоплює весь український нарід, — словом, з виразно замаркованими творчими тенденціями?

РІЧНІ ЗБОРИ В СИРАКЮЗ, Н. Й.

Дня 17-го грудня 1932 р. відбулися Річні Збори 9-го відділу ОДВУ в Сиракюз, на якому вибрано нову управу відділу. Звіт уступаючої Управи виказав, що відділ на протязі минувшого року виконав немало праці на що теж потвердження дав звіт фінансовий. На зборах тих було неprisутних лише шість членів, з котрих лише оден не зложив оправдання.

Належить зазначити, що 9-тий відділ є майже самотній, якого секретар дбає про стале надсилання подробичних звітів по кожному разі зборів. Звіти такі відділи повинні надсилати,

бо тоді Центр. Управа є краще зорієнтована в подробицях роботи відділів, а це має велике значіння в обдумуванні праці для організації.

КОЛЯДА 11-ГО ВІДДІЛУ ОДВУ НА У.В.О.

Відділ 11-ий ОДВУ в Нью Йорку вислав колядників в часі Різдвяних Свят, котрі заколювали на боєву акцію \$257.00. Колядників розділено на 6 груп.

На лісту число 1, ходила колядувати сама українська молодіж, роджена в Америці: Стефан Дроботій, Павліна Мигаль, Василь Павлюк, Семен Курцій, Анна Редчук, Марійка Постернак, Олена Кордибан і заколювали разом **\$48.50**

На лісту ч. 2, колядували: гр. Бошоник, гр. Свинчак, гр. Тимчук і заколювали **\$12.50**.

На лісту ч. 3, колядували: Мих. Ярош, Волод. Хомицький, Гринько Лоха, Й. Лаврів, М. Ситницький, Й. Дудчак і заколювали **\$39.50**.

На лісту ч. 4 колядували: Михайло Романчук, Олена Галуцак і заколювали **\$46.00**.

На лісту ч. 5, колядували: Семен Шевчук, Петро Мара, П. Олійник, Соха і Мельник і заколювали **\$29.25**.

На лісту ч. 6, колядували: В. Дроботій, А. Куцик, О. Луців, К. Мартинюк, Петро Свинчак, Ів. Семенишин і заколювали **\$81.25**.

Загально:

Ліста ч. 1.	\$48.50
" " 2.	12.50
" " 3.	39.50
" " 4.	46.00
" " 5.	29.25
" " 6.	81.25

Разом **\$257.00**

Управа відділу 11-го ОДВУ перслала зложені жертви на призначену ціль.

Українці зрозуміли на еміграції свій обов'язок, за що їм найкраща подяка буде від наших рідних братів, що борються за Волю України.

Всім жертводавцям 11-тий відділ ОДВУ щиро дякує.

За Управу 11-го відділу ОДВУ:

Голова, **Васил Дроботій**

Касієр, **Олекса Луців**

Рекорд. Секр. **Павло Ленчук**

Фін. Секр. **Мирон Ситницький**.

Також дня 14-го січня ц. р. на Український Новий Рік 11-тий відділ влаштував велику вечеру, на якій були запрошені місцеві і поза-місцеві громадяне. Були також редактори "Свободи", др. Л. Мишуга і добр. О. Ревюк, які виголосили промови. Крім того говорили також тов-ка Перестюківна і тов-ка Лехіцька та другі.

Вечерою проводив голова відділу, тов. В. Дроботій.

Успіх був великий, бо число присутних було таке велике, що не стало навіть місць для більше як пів сотки людей, які вернули домів. Зроблено теж збірку, яку в цілості переслано на боеву акцію.

* * * *

Говорячи про Нью Йорк, згадати треба про це, що нью-йорські відділи, цебто 11-тий і 10-тий в Нью Йорку, 1-ий в Асторії і 22-гий в Бронкс, дуже гарно пописалися своєю колядою в часі Різдвяних Свят. Всі чотири відділи разом, після загальних обчислень, заколядували більше як \$500.00. Це є від чотирох відділів в Нью Йорку. Є надія, що загальна коляда всіх відділів ОДВУ в Америці виноситиме поважну суму, яка піде на боеву акцію. Як довідуємося з других місцевостей, там також колядники відділові стрінулися з успіхом.

Мимо отже “тяжких часів”, в котрі автор отсих рядків не дуже то вірить, зокрема маючи на увазі українське громадянство, наші Українці в Америці доказали, що розуміють свій обов'язок супроти Рідного Краю, а доказали це гоїними жертвами. За це їм велике спасибі. Вражіння, яке виносили колядники з відвідин наших українських хат, зовсім не було пригноблююче. Навпаки, всюди майже впадав в очи веселий, святочний настрій і зовсім не було видно цієї страшної “біди”, про яку не раз так дуже розписуються. Можливо, що таке вражіння виносилося лише з одної місцевости, та здається що всюди наші люди по більшій часті працюють. І мимоволі насувається гадка, що люде наші троха “переборщують” в наріканнях на тяжкі часи. Так, що ці “тяжкі часи” стали виговіркою кожного, хто не має на що звалити вини, а в многих випадках хоче ухилитися від якоїсь роботи чи жертви.

І ще одно цікаве явище — власне ці, в котрих замітні були ознаки меншого добробуту та цієї “біди”, ці оказували якнайбільшу щирість для національної справи і жертвували то, на що могли спромогтися.

ВІДЧИТ В ВУНСАКЕТ, Р. Айл.

Наша громада в Вунсакет, Р. Айл. вже мала нагоду слухати всяких бесідників і на всякі теми, але наукового відчиту досі в нашій громаді не було. Тому то відділ 16-тий ОДВУ ім Ю. Головінського, подбав про такий відчит і він відбувся у нас 1-го січня 1933-го року. Був це відчит гром. Евгена Ляховича, котрий недавно прибув з краю.

В своїм майже тригодиннім відчиті гр. Ляхович обширно говорив про український націоналізм і політичні партії в краю. Це був оден найкращий відчит, якого наша громада від давна не памятає. Гр. Ляхович науково і практично виказав, як ми можемо збудувати нашу Українську Державу, рівнож як завести в ній добробут та належний лад, суспільний і політичний.

Але оден відчит то зовсім замало для тих наших “патріотів”, котрі начитавшись Розрадної Волі та ще дечого подібного, вже так багато знають, що тепер самі в ніщо не вірять. Требаби ще більших таких відчитів.

По відчиті предсідатель Михайло Чагарин попросив присутних о добровільні жертви на покриття; зібрано \$11.35. Шан. гр. Ляхович попросив присутних о запити. Перший був о. Касків питаючи, як розвивається українське жіноцтво в Ріднім Краю, на що одержав обширну відповідь. Рівночасно другі громадяни, котрі ставили питання, одержали зовсім вичерпуючи відповіді. Найбільше незадоволення з відчиту виявив оден большевицький “агент”, який напирася, що будучи недавно в краю, говорив з “українськими” комуністами та знайшов там зовсім інші відносини ніж ті, про котрі повідав гр. Ляхович. Цему заперечив не тільки сам гр. Ляхович, але також заперечив цьому присутний громадянин Йосиф Ходоровський, котрий під час свого недавнього побуту в краю не стрічав дійсно українських комуністів, натомість бачив досить жидів та много іншого елементу, що складався на “українських комуністів.”

По вичерпанню дискусій були перечитані гр. Омеляном Каськовим і одноголосно зібранням прийняті протестаційні резолюції, проти ляхцького терору на українських землях, проти знущань і розстрілів наших найкращих синів.

Вкінці відспівано національний гимн і присутні розійшлися домів — з гордістю і радістю в серцях, що наша Україна має щирих синів, котрі зуміють взяти провід і в краю, і тут, в ОДВУ в Америці.

Григорій Кічак,
секретар 16-го відділу ОДВУ.

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Заходом 20-го відділу ОДВУ в Рочестер, Н. Й. відбудеться дня 5-го лютого ц. р. велике Протестаційне Віче проти останніх польських насильств на Українських в краю. На вічу буде говорити організатор Т. Свистун з Філадельфії.

Віче відбудеться на велику скалю і в тій цілі вже тепер робляться всякі приготування.

БРОНКС, Н. Й.

22-гий відділ в Бронкс, Н. Й. устроюватиме дня 11-го лютого ц. р. представлення — комедію — получену з балем, в салі Українського

Демократичного Клубу в Бронкс, при 1274 Говевню.

Чистий дохід з вистави і балю піде на бовеву акцію.

Річні Збори Українсько-Американської Стейтової Політичної Орган. Інк., на Стейт, Конектікут.

Згідно статуту і ухвалою з минулих річних Зборів, В. Калина пред. Орган. відкрив Збори дня 26. грудня 1932, точно о год. 1.30 попол. в Церковній Гали при 127 Парк Стр. в Нью Гейвен, Конн. в присутності 30-ть делегатів які заступали Ансонію, Дербі, Бріджпорт, Стратфорд, Нью Гейвен, Нью Брітен, Меріден, Савтінгтон, Клінтонвіл і Гартфорд, Конн.; з слідууючою дневною програмою: 1) Відчинення Зборів, 2) Відчитання протоколу з минулих річ Зборів, 3) Вибір президії до перепровадження Зборів, 4) Звіт з діяльності уступаючого уряду, 5) Звіт контрольної комісії, 6) Дискусії над звітами і уділенне абсолюторії уступаючому уряду, 7) Вибір нового уряду, 8) План праці на слідууючий рік і вільні внески і запити, 9) Закриття Зборів.

По отворенню Зборів пред. подав до відома сумну вістку, яка наспіла з рідного краю, що ляхи дальше знушаються над нашими рідними і що знова вирости нові могили. Знова ляхи повісили двох українських революціонерів — героїв, В. Біласа і Д. Данилишина, котрі боролись за волю України і за честь і славу нашого народу. Потім попросив присутних, щоби віддали честь погібшим героям через вистання з місць. Всі встали і віддали поклін.

Тут забрав голос п. Маланчук, представив п. Ляховича, делегата О. Д. В. У., який обіздів наш стейт з відчитаним і був присутній на салі. Збори привитали п. Ляховича гучними оплесками.

Пан Ляхович подякував за привіт і приступлено до порядку денного.

Пан Галенда, рекор. секретар, відчитав протокол з минулих річних Зборів, котрий в цілости одобрено і прийнято.

Приступлено до вибору президії і поставлено на пред. о. Пристая, на заступника В. Вавра, а на секр. К. Марущака і Ст. Савчишина з Нью Брітен, Конн. — Принято одноголосно.

Вибрані заняли свої місця, О. Пристай подякував за честь і довіря, яким його наділили. Відтак згадав знов про наших героїв, котрі ведуть чинну підпольну боротьбу з окупантами і про погібших В. Біласа і Д. Данилишина і завізав щоби Збори запропестували до всіх держав і до Ліги Народів, проти такого поведення польського правительства. Цю думку прийнято одноголосно і вибрано комісію з 4-ох людей до виготовлення протесту в американській мові. До комісії вибрано пп.: М. Галенда, А. Маланчук, І. Несторук і до помочі п. Ляхович.

Дальше слідувало справоздання председателя. Він говорити:

“На річних Зборах минушого року, Збори припоручили Екзекутиві до виконання три головні точки, а то: 1) Устроїти Стейтове Свято в честь 200-літних роковин уродин Ю. Вашингтона, 2) Зорганізувати українське жіноцтво в Союз Українок і 3) Зорганізувати українську молодіж в стейт, Конектікут.

Для кращого обговорення свята 200-літних роковин Ю. Вашингтона я скликав виконавчий комітет до Нью Гейвен, де по довшій дискусії припоручено Екзекутиві цю справу занятися і довести до успішного кінця, а в разі яких трудностей зі сторони хорів, справу залишити. Ї взявся порозумівати з дірігентами хорів, котрі не погодилися на мое предложення і справа стейтового концерту впала. В цім часі балетмайстер Авраменко проголосив обіздку зі своїми танцюристами і хором Кошиця включаючи в план Нью Гейвен і Гартфорд. Тоді Екзекутива рішила помагати виступам п. Авраменка, які,

як знаєте, мимо вложеного труду не дописали.

“Справа організованя українських жінок також не дуже нам вдалась, бо тільки в Ансонії завязався Союз Українок. Місцеві Комітети, як видно не дуже то інтересувались таким організованям.

“Що до організації молодіжи, хотяй це було труднійше і получене з більшим коштом, то всеж вдалось нам зорганізувати при помочі Авраменка в 5-ох містах молодіж до українських танків, а в цьому дуже багато помагали і наші священники, як о. Пристай, який був в Гартфорд і о. Готко парох Ансонії. Також гр. Гіна, Бурбелл Куць з Нью Гейвен, Несторук і другі з Гартфорд. А найбільше тов. К. Марущак, котрий старався і докладав всіх сил, щоби цю молодіж зорганізувати.

Немало труду поніс і рекор. секр. п. Галенда, бо не оглядаючись на такі тяжкі часи, обіхав кілька разів через цілий стейт, возив Авраменка і других поки не вдалось їм заложити в 5-тих місцевостях школу танків, як в Ансонії, Нью Гейвен, Гартфорд, Нью Брітен і Бріджпорт, Конн. За це я складаю пану Галенді прилюдно подяку.

“Ці школи в 4-ох місцях удержалися і покінчили курси і тільки в Бріджпорт школа танків впала. Видно, що там не було кому тої молодіжи заохотити і придержати в школі.

“По скінченню школи танків дано гуртовий виступ під проводом п. І. Пігуляка, учителя тих танків, а відтак прибув і сам Авраменко. Ці виступи, які відбулися в 5-тих місцевостях, принесли для нас Українців велику користь моральну, бо в кожній місцевості були на виступах визначні Американські люди, а місцеві сіті—майори, промовляли до народу і подивляли українську штуку і культуру.

“По закінченню організованя молодіжи, наступила справа Світової Вистави в Шикаго

Виконавчий Комітет на нарадах дня 4-го липня 1932, одноголосно рішив, що нашим обовязком є помагати цій виставі, як матеріально так і морально, з тим застереженням, що колиби були які більші доходи з тої вистави, то мають бути розділені в рівній частині не тільки на “Рідну Школу” але і на другі українські добродійні цілі а головню на оборону Західної України, тобто на “Українську Військову Організацію”. Мені поручили вести дальше переписку з виставовим Комітетом в Шикаго. Відтак позавязувались місцеві комітети в Нью Гейвен, Гартфорд і других місцевостях, а в Ансонії взялися за цю працю поодиноки члени Центрального Комітету.

“В місяці вересни скликав я знов засідання, щоби дальше порозумітися в цій справі і розділити реєписи, які я отримав від Виставової Корпорації для продажі уділів на справу вистави. Рівнож і другі народні справи до обговореня як Рідна Школа і будова дому Інвалідів. По довшій дискусії, поручили мені віднести до Комітету “Рідної Школи” і “Ком. Інвалідів” у Львові і зажадати докладного вяснення від них в справі фінансовій. Однак я не писав, бо збори були в суботу, а в понеділок я одержав листа, що дім для інвалідів вже куплений за 26 тисяч доларів.

“Заходи над придбанням фінансів цього року зовсім не дописали, тільки відбувся пікнік, з котрого прийшло 103 дол. чистого доходу і вислано 75 дол. на У. В. О. а 25 дол. на адміністрацію Центральної Управи О. Д. В. У. в Нью Йорку, що було проголошено в 2-гім ч. “Вісника О. Д. В. У.”

“Також не обійшлося і без нападів на Стейт. Організацію, як зі сторони Оборонців, так і большевиків, що

жадали від нас якоїсь дебати на що можуть посвідчити листи, які я зберіг і на котрі дав гідну відповідь.

“Тож я, як передсідатель, при помочи моїх тов. урядників Екзекутиви і весь Виконавчий Комітет, старалися, щоби українську справу піднести і як найбільшу поміч нашим борцям для визволення України з під ляхського ярма. А що наша Організація в тій цілі завязалася і на річних зборах минушого року всі одногосно згодились і поручили працювати спільно з Орг. Дер. Від. України О. Д. В. У., тому цю року наші делегати брали участь в 2-гм річній Зїзді що відбувся 25. і 26. червня, 1932 р. Рівнож старався я, щоби як найбільше поширити Укр. Націоналістичну літературу, як **“Розбудова Нації”**, яка виходить в Празі, **“Новий Шлях”** з Едмонтон Канади, **“Сурма”**, органом У. В. О. і тепер **“Вістник О. Д. В. У.”**. Рівнож взиваю всіх, до якнайбільшого поширення цієї літератури, бо це є нашим обовязком. А головню **“Вістник О. Д. В. У.”**, щоби в коротці він став незалежним денником, чого як раз нам бракує і чого я від серця желаю.

“Екзекутива відбувала зчаста свої засідання, яких 10 раз цего року, а Виконавчий Загальний Комітет був скликаний всього три рази, але тільки оден раз зійшлися всі майже в цілости. Також старався, щоби в нашім стейті устроїти протестаційні віча, які дано в Ансонії, Нью Брітен і Гартфорд. А тепер знова Централя О. Д. В. У. вислала п. Ляховича з відчитами, які він мав вже в Нью Гейвен і Гартфорд а сьогодні є присутний між нами.

“Оце все, що я, як пред. Стейт. Орган., міг зробити для добра організації і українського народу за минулий рік. Також малисьмо брати чинну участь в виборах на стейт Конн; однак ця справа цего року була дуже утруднена і тільки кожна місцевість робила це на свою власну руку.

“На цім я своє справоздання кінчу і дякую всім своїм товаришам, котрі мені помагали в праці.”

Другим з ряду дав звіт п. Галенда, як секр. рекордвий:

“Я працював і старався так само, щоби справу українську як найбільше поширити між Американцями, і це якраз нам почасті вдалось, що можуть посвідчити многі дописи в американській пресі в Гартфорд, Конн. За мою працю вже згадав пред. в своїм звіті, однак я не приписую собі зовсім ніякої заслуги за це. Протівно, я почувую, що моїм обовязком було працювати і я дуже жалую що я зовсім за мало зробив для загальної справи. Дякую за ваше довіря і на цім кінчу.”

Тут слідувало справоздання фінанс. секр. Т. Мерещака, котрий перечитав всі приходи і розходи за 1932 рік і подав загальний прихід за 1932 рік в сумі \$994.06, а розхід \$723.34. Готівки на рік 1933 остає \$270.72, дописані \$4.18 проценту, разом \$274.90. Він старався також як міг, щоби для української справи щось зробити.

По цім зложив справоздання скарбник Стейт, Орган. тов. Т. Захарієвич і заявив, що каса в приходах і в розходах зовсім годиться з заявою фін. секрет. і подав від себе скільки за той рік виплачено на добродійні цілі а саме: На Рідну Школу \$50.00, на інвалідів \$35.00, і на У. В. О. \$186.50, на адміністрацію О. Д. В. У. \$25.00 і Світова Вистава в Шікаго \$140.00, разом вислано \$436.50. Також старався про народню справу і на кожний зазив був готовий цій справі помагати.

Тут покликано до справоздання головних Організаторів. Тов. Маланчук заявив, що старався що міг, але як фермер не міг під такі тяжкі часи багато відриватися від свої роботи. Їздив на кожні Збори і помагав в організованню молодіжи дуже багато. Тов. Драпак також старався що міг. А що цего року мало працював на життя мав багато вільного часу, він їздив всюди з п. Галендою і багато помагав в організованню молодіжи. Їздив

до Віляментік, Колчестер, Нью Брітен, Берлін, Конн. і других околиць. Їздив на Зїзд О. Д. В. У. і поширював всюди націоналістичну літературу. При помочи Укр. Амер. Горожанського Клубу в Гартфорд скликав протестаційне віче, на яким говорив п. Свистун і котре дуже знаменито випало. Також вчера був там відчит, який дав п. Ляхович з ремени Централі О. Д. В. У. — Однак цю свою працю, яку вчислив, то тільки завдячує п. Галенді, котрий їздив з ним своїм автомобілем. Це все що він був в силі зробити.

Справоздання Контрольної Комісії, яке зложив тов. Несторук, виказало, що книги фінан. секр. і скарбника взірчево проваджено і сума, яку подав фінан. секр. а потвердження скарбником, зовсім годиться з записками в книгах і тотівка в банку до перенесення на 1933 рік в сумі \$274.90 є вповні.

При дискусії над звітами не забирали голосів тільки одобрено працю Екзекутиви вповні, а член контр. ком. тов. Несторук поставив внесення на уділення абсолютної уступаючому урядови за 1932 рік і на таку всі одногосно згодились.

Приступлено до вибору нового уряду на 1933 р. Тут гром. Бих забрав голос і каже: Коли ми одобрим роботу яку вів старий уряд, так я ставлю внесення о потвердження того самого уряду на рік 1933. Всі згодились одногосно і той уряд зістав вибраний через аклімацию, й не узгляднено оправдань старого уряду, який бажав уступити.

Уряд перевибраний на 1933 рік, Українсько-Американо-Стейтової Орган. інкор. на стейт Конектікут, представляється так:

Предсідатель В. Калина, з Ансонії, заступник предсідателя, Константин Марушак з Нью Гейвен, Конн.

Рекорд. секр. добр. Т. Галенда з Гартфорд, 39 Русс ст., заступ. Михайло Галькевич з Стратфорд, Конн.

Скарбник Т. Захарієвич з Дербі, заступник Петро Матвійчук з Нью Гейвен, Конн.

Фінансовий секр. А. Мерещак з Ансонії, заступник В. Вагро, з Ансонії, Конн.

Організатори: А. Маланчук з Клінтовіл і П. Драпак з Гартфорд, Конн.

Контрольна Ком.: А. Пристай з Нью Гейвен, Михайло Дмитерко з Меріден, Гр. Патинок з Ансонії і Іван Несторук з Гартфорд, Конн.

До ширшого комітету з кожної місцевости входять по два члени. З Ансонії Я. Короташ і Т. Стадник, з Бріджпорт Л. Бих і Підлуский, з Нью Брітен о. Гр. Климович і Ст. Савчиншин. Решта мають доповнити місцеві комітети.

А що о. Климович член Контрольної Комісії не був присутній, тов. Маланчук ставив внесення на це місце вибрати о. Пристая. Всі одногосно згодились. О. Пристай прийняв уряд пред. Контрольної Комісії.

В кінцевій точці раджено над працюю Стейт Орган. на будуче. Найбільше забрала в дискусії часу Світова Вистава в Шікаго, і **“Рідна Школа”** в краю. По довшій дискусії на поставлене внесення гром. Мерещаком а попере Гр. Бихом, запала ухвала, щоби ми старались і як могли підпомагали Виставозий Комітет в Шікаго, як матеріально, так і морально, і відразу на цю ціль присутні зложили \$6.50. Справу **“Рідної Школи”** поручили Екзекутиві, щоби ця віднеслась до Комітету **“Рідної Школи”** у Львові і предложила наші домагання й вказали на їх часто зле поступування, тай зажадала блисшого вияснення в справі делегата **“Рідної Школи”**, п. Ясінчука і сколектованих ним грошей за час його побуту в Злучених Державах Ам. в 1931-32 р.

Збори закінчено в 6-тій годині вечером пісню **“Непора”** і **“Ще не вмерла”**.

К. МАРУШАК, СТЕПАН САВЧИШИН,
секретарі Зборів.

До замовлення в Центральній Управі „ОДВУ.”:

Другий наклад, свіжо з краю

“РЕАЛЬНА ЧИ ВИЗВОЛЬНА ПОЛІТИКА”

По зниженій ціні — 25 ц. тепер.

„РОЗБУДОВА НАЦІЇ”

По зниженій ціні — 20 ц. тепер.

(Всі клоьпортарі мають тепер по такій ціні продавати)

Вістник „О. Д. В. У.”

Річна передплата \$1.20.

Також замовляйте через вас

„НОВИЙ ШЛЯХ”

тижневник з Канади, річна передплата \$2.00.

Купуйте портрети

Данилишина і Біласа

у місцевих відділах „ОДВУ” або замовляйте їх в

Центральній Управі. По 25 центів.

Шліть замовлення на адресу:

EXECUTIVE COMMITTEE of “ODWU”

P. O. Box 13, Sta. D. New York, N. Y.

Phone OLgonpuin 4-8779

Notary Public

Українське Нотаріальне Бюро Стефана Ковбаснюка

REAL ESTATE — STEAMSHIP TICKETS — INSURANCE
MONEY ORDERS

Пересилає гроші до краю ДОЛЯРАМИ поштою, поспішно і телеграфом по значно зниженій ціні. Всі грошові пересилки виконує скоро, дешево і з ПОВНОЮ ГАРАНТІЄЮ.

Продає ШИФКАРТИ на всі лінії по найдешевших цінах на найлучші та найскорші кораблі.

Полагоджує СТАРОКРАЙОВІ СПРАВИ та виробляє ПЕРМИТИ і АФІДЕВІТИ на спровадження кривних до Америки та Канади, як рівнож паспортів, контракти, повновасти та інші нотаріальні документи.

Продає ДОМИ в НЬО ЙОРКУ і околиці, як також фарми лоти та ріжнородні бізнеси.

Вишукує назви кораблів і день приїзду до Америки.

Уділяє безплатно інформацій у всіх справах тутейших і старокраєчих.

Звертайтеся до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА в кожній потребі як хочете скорої, совісної та ретельної обслуги.

S. KOWBASNIUK

NOTARY PUBLIC

277 East 10th Street

New York, N. Y.

(Between 1st and Avenue A)